

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 23

Maribor, sobota, dne 20. marca 1937

Leto XII

Koncentracija demokratskih političnih sil

Voditelj demokratov v Srbiji sklicuje konferenco, ki naj razmotriva vprašanje koncentracije demokratičnih političnih sil v Jugoslaviji. Razveseljivo je to spoznanje.

Mnogo posvetovanj in konferenc se je že vršilo doslej. Morda so konference in posvetovanja imela duhovni pomen, pomen ideološkega zblizavanja, niso pa imela vsaj ne tako konkretnih uspehov doslej, da bi jih lahko prezentirali jugoslovanski javnosti kot bazo za politično prerodenje in konsolidacijo. Še vedno prevevajo našo javnost tajinstveni problemi, ki so pa brez vidne baze za reševanje notranjega problema, ki ga imenujemo vobče »hrvaško vprašanje«.

Že leta in leta oznanjamo mi, da je za rešitev tega vprašanja edino primerna demokracija, prava demokracija. Zato nas veseli, da so pričele Davidovičeva skupina in še nekatere politične skupine bolj resno razmišljati o tem ter iskati metodo sporazumevanja na bazi demokracije.

Davidovičevo posvetovanje ima namen premotriti položaj ter razbiti vprašanje, katere ideološke skupine so demokratične in katere bi bilo mogoče pritegniti k sodelovanju v tem zmislu.

Odločitev ni težka. Predvsem je važna skupna glavna programna točka demokracija. Vse skupine, ki se hočejo pobrižgati za izvojevanje demokracije iskreno, je treba pritegniti, jim dokazati nujnost te programne točke ter jih tudi prepričati in pridobiti za to, da bodo prišle do sporazuma, do demokratičnega sporazuma in potem ohranile zvestobo temu načelu.

Neurejene razmere že presedajo vsem poštenim demokratičnim državljanom, ne le ker so neprijetne, ampak tudi zato, ker so prebivalstvu politično in socialno škodljive.

Mi bomo s svoje strani storili vse, da se jugoslovanske demokratične sile v tem vprašanju koncentrirajo, tudi ker mi politično in socialno najbolj trpimo in pa, ker je to za naš narod zgodovinska nujnost.

Položaj delavstva v Dravski banovini

še vedno zelo slab.

Vsaj približno kaže statistika socialnega zavarovanja, kako se boljša ali slabša položaj delavstva v dravski banovini. Statistika obsega nad 80.000 delavcev in ne vpoštevata seveda železničarjev, rudarjev, kmetiških delavcev in večine javnih nameščencev. Vendar je pa vsaj površno zrcalo razmer.

V februarju 1937 je bilo v socialnem zavarovanju zavarovanih 82.061, to je 5510 več kakor lani istega meseca. Med njimi je moških zavarovancev 49.314, ženskih pa 32.747.

Povprečna dnevna mezda se je neznačajno zvišala in sicer od Din 22.08 na Din 22.34, kar je v primeru z naraščanjem draginje popolnoma nezadostno, neglede na to, da so mezde sploh še mnogo prenizke.

Državni svet čuva samoupravo delavskih zbornic

Državni svet je z razsodbo od 3. febr. t. l. št. 31877-36 ugodil tožbi Delavske zbornice v Ljubljani in je razveljavil odločbo ministra socialne politike od 10. okt. 1936, Pov. br. 1667, s katero se je odredil delokrog komisarja pri delavski zbornici in se mu je na stroške zbornice določila mesečna nagrada. V razlogih se navaja, da se z odločbo samo še ne posega v konkretne pravice zbornice, da bi pa šlo za kršitev njenih pravic, čim bi komisar na podlagi te odločbe izvršil poseg v njeno samouprav-

no področje. Povsem nezakonita pa je določitev mesečne nagrade za komisarja na stroške zbornice.

Ta razsodba je zelo važna. Delavska zbornica bo dobila povrnjene vse zneske, ki jih je izplačala komisarijatu na mesečnih nagradah. Še mnogo važnejša pa je razsodba iz načelnih razlogov. Državni svet je najvišje sodišče v državi. Razsodbe državnega sveta mora spoštovati tudi sam ministrski svet. Ta razsodba je jasen opomin in resno svarilo vsa-

komur, ki bi izpodkopaval ustavne in zakonite samoupravne pravice delavskih zbornic. Svobodno organizirano zavedno delavstvo, ki je svojo solidarnost ravno v zadnjih tednih iznova tako divno manifestiralo med rudarji in plavžarji pri volitvah v bratovske skladnice in v II. rudarsko skupino, bo, oprto na najvišjo avtoriteto Državnega sveta, tem lažje branilo proti vsem, bodisi podtalnim spletkam, bodisi javnim navalom reakcionarnih sil samoupravne pravice delavcev in nameščencev.

Izzivanje francoskih fašistov povzročilo pokolj

Pariško delavsko predmestje Clichy pozorišče krvavih bojov

Pariški fašisti, bivši prepovedani »Ognjeni križarji«, sedaj organizirani v »socialni stranki«, so sklicali zborovanje v neki kino dvorani v delavskem predmestju Clichy. Že samo dejstvo, da so si izbrali za svoje zborovanje čisto delavski okraj, pove, da so prišli tjakaj izzivat. Ko so hoteli na shod v dvorano tudi delavci, so jih »križarji« sprejeli s streljanjem. Med njimi in med delavci so se razvili krvavi boji. Prispela je policija in mobilna garda, ki sta poizkušali ločiti oba nasprotna tabora, kar pa se jima je posrečilo šele po daljšem naporu.

V bojih, ki so divjali je bilo s strelj ubitih šest ljudi, — okroglo 300 je bilo ranjenih, med temi 87 gardistov. Med ranjenci je tudi šef kabineta ministrskega predsednika Blumel, ki

so ga pogodili fašisti z dvema streloma iz revolverja. Na lice mesta je prispel tudi notranji minister Marx Dormoy in več poslancev.

Vlada je uvedla strogo preiskavo. Zlasti se raziskuje, če in kako je policija oz. garda uporabila orožje.

Ugotovljeno je, da so poboje izvajali fašisti, s prozornim namenom, da na ta način rujejo proti vladi, obenem pa, da vlijejo sebi in ostali reakciji novega poguma. (Enakih metod se je posluževala Orjuna pri nas, n. pr. v Trbovljah.) Zato je prav, ako francosko delavstvo posluša svojo vlado, ki mu svetuje, da naj ne naseda provokacijam.

Na veliko žalost reakcije je vlada odločena, da bo nastopila najstrožje proti fašistom.

V prihodnjih desetih letih

Glavna bratovska skladnica — 50 milijonov primankljaja

V Beogradu se je dne 9. marca vršila anketa Bratovskih skladnic, ki jo je sklicalo ministrstvo za gozdove in rudnike.

Konferenca je obravnavala vprašanje ustanovitve centralnega fonda za sanacijo bratovskih skladnic, predvsem Glavne bratovske skladnice v Ljubljani, ki bo v prihodnjih desetih letih zaznamovala

50 milijonov primankljaja,

vsled česar je resno ogroženo izplačevanje rent za delo nesposobnim in ostarelim rudarjem.

Razen uničenja premoženja Glavne bratovske skladnice vsled vojne, je povzročilo težko stanje zmanjševanje obsega slovenske rudarske industrije.

Višina pri Glavni bratovski skladnici zavarovanih mezd je znašala

l. 1929 še 180 milijonov dinarjev, l. 1936 pa samo še 65 milijonov dinarjev.

Naslednja statistika prikazuje višino v l. 1935 zavarovanih mezd na področju posameznih bratovskih skladnic in pa višino vplačanih prispevkov v pokojninski sklad:

Mezde v milijonih	Vplačano v pokojninski sklad v milijonih
Beograd 109	Beograd 6,5
Sarajevo 65	Sarajevo 4,0

Mezde v milijonih	Vplačano v pokojninski sklad v milijonih
Ljubljana 65	Ljubljana 12,5
Zagreb 28	Zagreb 2,5
Split 5	Split 0,7

V odstotkih mezd znašajo prispevki za pokojninski sklad Glavne bratovske skladnice v Sloveniji 20 odstotkov, v Beogradu in Sarajevu po 6 odst., v Zagrebu pa 8 odst.

Za delavsko delegacijo iz Slovenije je podal tajnik Delavske zbornice s. Uratnik izjavo, da je sicer proti centralizaciji bratovskih skladnic, pač pa za izgraditev centralnega fonda za sanacijo bratovskih skladnic, v katerem naj si poedine Bratovske skladnice medsebojno pomagajo.

Kako doseči kritje primankljaja in zagotoviti pokojnine?

Anketa je osvojila predlog, da se obdavči vsa rudarska in topilniška industrija s pol odstotka vrednosti produkcije. (Bor in Trepča bosta plačala sama 3 milijone dinarjev.)

Prispevek na delavske mezde je bil odklonjen, prispevek na uvožene produkte pa osvojen.

Končno je bil osvojen predlog, naj se deli primanjkljaj, ki nastaja v Sloveniji v dva dela: v primanjkljaj oddelka za nove vpokojence in oddelka za stare vpokojence.

Primanjkljaj oddelka za nove vpokojence naj krijejo prispevki, ki se bodo zbirali od uvoza in splošne obdavčitve rudarske produkcije.

Primanjkljaj kritja za pokojnine starih vpokojencev v Sloveniji pa naj bi se dobil iz preostale imovine pokojninskega sklada in posebnega prispevka, ki bi se vsako leto določil na novo in naložil rudarski industriji v Sloveniji.

Za nove vpokojence bi prispevala industrija v Sloveniji pol odst. doklade ali 0,75 milijona dinarjev letno.

Za stare vpokojence pa bi se uporabljalo preostalo premoženje pokrajinskega sklada v znesku 6,75 milijonov dinarjev in pobiral še poseben prispevek. Glavna bratovska skladnica v Ljubljani pa bi lahko sama določila: ali bi bil ta prispevek plačan z doklado na produkcijo, ali tudi z doklado na delavske mezde. (Proti čemer se bodo rudarji gotovo postavili v bran.)

Anketa ni pristala na to, da bi se imovina Pokrajinskega pokojninskega sklada v Sloveniji uporabila izključno za izboljšanje povsem nezadostnih draginskih doklad starih vpokojencev, ampak samo okroglo 50.000 dinarjev letno. Ker znašajo rente starih vpokojencev po Din 150 in manj, je to malo in nezadostno.

To je rezultat ankete, kakšna pa bo uredba, ki jo mora predpisati minister, pa nihče ne ve. Računati je treba s tem, da bodo sedaj začele intrige, da se kapital čimbolj otrse svojih obvez.

Mir v znamenju osvaja- jalnega prodiranja na vzhod

Kako si Italija in Nemčija predstavljata mir v Evropi.

Na opetovano zahtevo Anglije sta glede locarnske pogodbe odgovorili Nemčija in Italija. Odgovora sta dolga ter vsebujeta, kakor običajno, razne pridržke glede Rusije, Poljske, odprto pot na vzhod, garancije v orientalski politiki itd.

Memoranduma zasledujeta zopet razdelitev evropskih dežel v interesno sfero te ali one države, ker imajo sfero te ali one države, ker imajo sedaj zahodne sile prevelik vpliv v teh deželah.

Do konference mogoče pride. Pogodbi za dogovor pa niso dani, ker ponudbi nista odkriti.

Širite naš list!

Manufakturno blago po tovarniških cenah dobite samo v Češkem magacinu Maribor, Ulica 10. oktobra

HOTEL IN RESTAVRACIJA MARIBORSKI DVOR

BO NA JOŽEFOVO 19. MARCA OTVORJEN!
Krasno opremljene sobe od Din 20.— do 30.—
V petek, soboto in nedeljo koncert!

Velik shod delavstva pri Sv. Lovrencu na Pohorju

Manifestacija delavstva za svobodne strokovne organizacije

V nedeljo, dne 14. t. m. se je vršil v gostilni pri »Jelenu« strokovni shod, katerega je sklicala organizacija »Saveza gradjevinarjev Jugoslavije«. Ogromna udeležba na shodu (dvorana je bila natrpano polna), je najboljši dokaz, da se je delavstvo pričelo zavedati, da mu je neobhodno potrebna svobodna strokovna organizacija za obrambo socialnih pridobitev in izboljšanje bednega položaja, v katerem se danes nahaja. Shod je otvoril s. Šerc Hinko, ki je uvodoma obrazložil namen in nato podal besedo s. Vidoviču iz Maribora. Referent je v daljšem govoru obravnaval splošen položaj delavstva in nato v lahko razumljivih izjavah obrazložil pomen strokovne organizacije in pozval neorganizirano delavstvo, da se pridruži organiziranemu delavstvu, ki je že spoznalo, da je njegov spas

samo v skupnosti. Nato je govoril s. Jelen o pomenu delavskega tiska, ki je najboljši orožje organiziranega delavstva, socialni zakonodaji, starostnem zavarovanju, minimalnih mezdah itd. Da so zborovalci pravilno razumeli izvajanja govornikov, najboljši prikazuje dejstvo, da se je ob zaključku zborovanja priglasilo 36 novih naročnikov »Delavske Politike«, čeprav je v St. Lovrencu že lepo število naročnikov našega lista na veliko jezo nekaterih gospodov. S pozivom, da se delavci oklenejo svojih strokovnih organizacij, je s. Šerc zaključil lepo uspešno zborovanje. Poleg organizacije kovinarjev, ki je že postojala, je bil tega dne položen temeljni kamen za organizacijo stavbincev in lesnih delavcev.

VZAJEMNOST

Liubljana

Prvi občni zbor »Vzajemnosti« se bo vršil v ponedeljek, dne 22. marca ob pol 8. uri zvečer v vestibulu (pred veliko dvorano) v Delavski zbornici. Na dnevnem redu so redna poročila odbora in nadzorstva za mi-

nulo poslovno dobo. Dalje volitev novega odbora in nadzorstva ter razne društvene zadeve. Člane in članice vabimo, da se vsi udeležijo letnega občnega zбора.

Maribor

Zelo dobro se je odrezala diletantska družina »Vzajemnosti« pri uprizoritvi veseloigré v 3. dejanjih »Vozel«. Občinstvo se

Delavski pravni svetovalec

Pravica do odpravnine pri inozemski bratovski skladnici (I. N. St. Pavel pri Preboldu)

Vprašanje: Od bratovske skladnice v Nemčiji prejemam nezgodno rento. Ker bi si rad kupil posestvo, sem prosil, da se mi izplača odpravnina, moja prošnja pa je bila zavrnjena. Ali lahko odpravnino iztožim?

Odgovor: § 63 nemškega zakona o bratovskih skladnicah dovoljuje inozemcem, ki imajo pravico do rente, da se jim na zahtevo izplača odpravnina. Višina odpravnine znaša trikratno vsoto letnih zavarovanečevih prejemkov, ne všteti draginskih doklad. Odpravnino do te višine bi imeli torej pravico iztožiti.

Dopust in mezda za bolezen nameščencev (Tržič)

Vprašanje: Kateri nameščenci imajo pravico do dopusta? Za katero dobo lahko nameščenec v primeru bolezni zahteva mezdo?

Odgovor: Dopust pripada vsemu onemu pomožnemu osebju, ki ga je po § 324 obrt. zakona šteti med nameščence, t. j. vsem, ki opravljajo pisarniške in druge višje posle pa tudi vsem, ki opravljajo v trgovinskih obrtih pretežno trgovinske ali višje netrговinske službe. V slučaju bolezni ima nameščenec pravico do plače za 6 tednov, ako ni boleznik zakrivil namerno niti s hudo malomarnostjo. Po dovršenih 5. letih službe mu gre plača za 8 tednov, po 15 letih za 10 tednov, po 25 letih pa za 12 tednov (§ 326 o. z.).

Kmečki dolg (Leše)

Vprašanje: Moja žena ima proti nekemu kmetu terjatve, ki izvira še iz leta 1927. Ali bo dolžnik glede te terjatve zaščiten, dasiravno ima dve posestvi in živi v splošnem v dosti ugodnejših premoženjskih razmerah kot moja žena?

Odgovor: Če more Vaša žena dokazati, da so njene imovinske prilike neugodnejše od imovinskih prilik njenega dolžnika, ter mu ne gre zaščita po predpisih uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Vaša žena mora pri sodišču predlagati, da se njenemu dolžniku v pogledu njene terjatve zaščita ne prizna ter ponuditi tudi vse dokaze za to, da res živi v ugodnejših premoženjskih razmerah.

Rubež mezde (Maribor)

Vprašanje: Bil sem zaposlen kot mojster v neki usnjarni v Karlovcu. Ker sem delal nadure, sem tožil tvrdo radi plačila nadur, pa sem tožbo v dveh instancah izgubil. Odvetnik, ki sem ga najel, mi je sedaj sporočil, da moram plačati nasprotni stranki skoro Din 2500.— pravnih

Štorski železarji in šamotni delavci na predavanju

Delavstvo v Štorah je preteklo nedeljo, dne 14. t. m. slavilo svojo zmago pri volitvah zaupnikov v železarni. Zavedajoč se, da zmagal pri volitvah še ni vse, ampak da je potrebna tudi izobrazba, zlasti pa poduk o pravicah in zaščiti delavstva, da bodo zaupniki imeli lažje delo, je podružnica SMRJ priredila popoldne predavanje pri Adrineku.

Zgornji prostori so bili natlačeno polni delavcev in delavk, par sodrugov je prišlo celo iz Celja.

Predavanje je otvoril agilni predsednik podružnice s. Flis, predavala sta pa ss. dr.

Reisman in Eržen. Zlasti je zanimalo navzoče vprašanje § 219 o. z. in 1154b, ki govorita o mezdih delavca v bolezni.

Oba referata so sprejeli navzoči z velikim odobravanjem. Pozivu, da se naroče na svoj delavski list, »Delavska Politika« pa se je odzvalo

21 navzočih.

Štorsk delavstvo je zopet enkrat dokazalo, da je res na svojem mestu. Lepše kot na ta način pač ni moglo zaključiti dneva, ko so železarji z glasovnico v roki demonstrirali svoje prepričanje.

Mežica

Dramska predstava. »Vzajemnost« vpripori v nedeljo, dne 21. marca t. l. s pričetkom ob 3. ur popoldne v šolski telovadnici veseloigré v 3. dejanjih »Vdova Rošlinka«. Pridite!

Celje

Poziv pevcem! Prve dni prihodnjega meseca se po sklepu podružnice seje pričnó redne pevске vaje v društvenih prostorih. Pozivamo pevce, da se priklase pri društvenem blagajniku s. Božiču, Kralja Petra cesta.

Litija

Pevski zbor. V nedeljo, dne 21. t. m. ob 10. uri popoldne se bo vršil v restavraciji na »Pošti« sestanek »Vzajemnosti« v svrhu ustanovitve pevskega zbora. Po dolgem času se nam je posrečilo, dobiti pevovodjo v osebi g. Brillija Darkota. Prosimo vse, ki imajo veselje do petja, da pridejo na sestanek.

Kaj je Jersey?

Jersey označuje pleteno blago za damske obleke, kakor tudi vse izdelke iz tega blaga. Obleke, kostume itd.

Ime je angleško in dokazuje izvor Jersey blaga. Dokazuje pa tudi blagovno kakovost. Vse damske obleke, ki so angleškega izvora, so brezdvomno zelo praktične in elegantne tudi se pa dama s tako obleko lahko pokaže v vsaki družbi.

Po izložbah inozemskih velemerst se vidi zadnje čase vedno več damskih oblik iz pletenega blaga. Mnogo odličnih, velikih in finih modnih trgovin je že, ki so se samo na to vrsto blaga specializirale.

Pri nas smo imeli dosedaj večinoma iz inozemstva uvoženo blago. Sedaj se je lotil te zadeve Tivar in je vzel stvar v svojo roko. Naročili so se najmodernejši stroji in bo tudi na tem polju Tivar izpeljal svojo nalogo po njegovem znanem principu:

Od vlakna do gotove obleke!
Tudi tukaj omogoča to načelo, za malo denarja največ in najboljše nuditi! Tako stojimo pred izpopolnjenim vprašanjem:

Kaj so Tivar-Jersey obleke?

To so obleke za dame in dekleta, ki so narejene iz pletenega damskega blaga, prvovrstnega materijala. Blago je enobarvno in tudi bogato vzorčasto. Je elastično in se vsled tega jako lepo oblači. Barvanju tega blaga se posveča največja pozornost in skrb.

Barve se izbirajo po največjih modnih predlogah in niso samo moderne, pač pa take, da izdrže tudi najhujšo rabo dnevnega nošenja.

Barve so skrajno stalne, to pomeni, da se obleke tudi lahko perejo, ne da bi obledele.

Končno pa pridemo do šivanja.

Pleteno blago je jako prožno (elastično); če tedaj šivamo obleke z navadnimi šivalnimi stroji, ki delajo čvrste šive, se često zgodi, da šivi popokajo, ali pa da se pleteno blago iztrga iz šiva.

Tivar-Jersey-obleke

se šivajo s specialnimi stroji (Ketten-Stich-Maschine). Šiv teh strojev je prav tako prožen kot pleteno blago, zato se sploh ne more pripetiti pokanje šiva ali iztrganje blaga iz šiva.

To lastnost imajo le redke, iz inozemstva uvožene Jersey-obleke.

Tivar-Jersey-blago

kot smo že rekli, jako lepo oblači.

Zato ga lahko uporabite za vse vrste damskih oblik in jih nosite za vsako priliko. Ker je blago enobarvno in tudi pestro vzorčasto, je isto mnogostransko uporabno.

Tivar torej izdeluje:

Enostavne sportne obleke, za dom in za cesto, za sport in izlete itd., popoldanske obleke za obiske in družbo, poletne kostume in kompleje, zelo lahke in praktične, ljubke obleke za deklice (Backfischkleider) za spori in šolo.

Sploh pa: stopite v najbližnjo TIVAR-PROBAJALNO in si oglejte popolnoma neobvezno nove TIVAR-JERSEY-OBLEKE.

Sami se boste prepričali, kako lepe, praktične in kar je glavno, kako poceni so

Tivar-Jersey-obleke!

KARO

POZNANO DOBRE KVALITETE

ČEVLJI ZA POMLAD

otroški od Din 39,- napr.

za dečke in deklice „ 75,- napr.

za dame „ 122,- napr.

za gospode „ 128,- napr.

JAKOB PERHAVEC

Maribor, Gosposka ulica šte. 9 — Telefon šte. 25-80

Izdelava likerjev. Desertna vina. Sirupi. Žganjarna. Vedno na zalogi: rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka in srbska klekovača. Specialiteti: Grenčak in vermut. — Na debelo! — Na drobno!

Za konzorcij izdaja in ureja Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Jostip Ošlak v Mariboru.